

Energistyrelsen
Amaliegade 44
1256 København K.

Att.: Kirsten L. Erichsen

20. MAJ 2009

VEDRØRENDE OFFENTLIG HØRING AF VVM-REDEGØRELSE FOR NATURGAS-RØRLEDNINGSPROJEKTET NORD STREAM I ØSTERSØEN

Kulturarvsstyrelsen har fra Energistyrelsen modtaget høringsbrev af 5. marts 2009 vedrørende VVM-redegørelse for naturgasprojektet Nord Stream i Østersøen.

Kulturarvsstyrelsen har gennemgået den fremsendte VVM-redegørelse og har noteret sig, dels at muligheden for at påtræffe fortidsminder i form af stenalderboplads er så minimal, at styrelsen finder, at disse interesser er belyst og ikke er umiddelbart truet, dels at der er påvist tilstedeværelse af historiske skibsvrag og løsele af vrag på eller tæt ved rørføringstraceerne.

Fra Vikingeskibsmuseet har styrelsen den 11. maj 2009 modtaget rapport: *Nord Stream Pipeline, Kontrolgennemgang af survey-data og kulturbistorisk vurdering, MAJ j.nr. 2545*. Rapporten er en grundig gennemgang af Nord Streams forskellige opmålingsdata; data som for øvrigt er af en ikke tidligere set høj kvalitet.

Vikingeskibsmuseet har ud fra gennemgangen kunnet fastslå, at fem vrag eller kulturhistoriske genstande ligger på eller tæt på de linjeføringer der går øst om Bornholm, og som efter det oplyste på møder i Energistyrelsen er den endelig valgte linjeføring i dansk farvand. Registreringsnumrene refererer til Vikingeskibsmuseets nummerering.

1. Registrering 2566, sikkert vrag, jern, datering ca. 1900, < 5 m til center af etableringstracé
2. Registrering 2587, stendynge eller vrag, ikke dateret, < 25 m til center af etableringstracé
3. Registrering 2586, stendynge eller vrag, ikke dateret, < 50 m til center af etableringstracé
4. Registrering 2569, rør, træ, datering 1600 til 1800, < 5 m til center af etableringstracé
5. Registrering 2570, sikkert vrag, træ, datering 1650 til 1750, < 40 m til center af etableringstracé

KULTURARVSSTYRELSEN
FORTIDSMINDER

H.C. ANDERSENS BOULEVARD 2
1553 KØBENHAVN V

TELEFON 33 74 51 00
FAX 33 74 51 01

POST@KULTURARV.DK
WWW.KULTURARV.DK

CVR 26489865
EAN DRIFT 5798000792999
EAN TILSKUD 5798000792982

J.NR. 2008-7.26.02-0012

Kulturarvsstyrelsen deltog sammen med repræsentanter fra Nord Stream og Vikingskibsmuseet i et informationsmøde i Roskilde den 11. maj 2009, og her fik styrelsen den overraskende meddelelse, at de to traceer til rørføringerne (de to +/- 7,5 m traceer) nu ligger endegyldigt fast. Dette må undre blandt andet set i lyset af at selskabet vedstår sig, at sagsbehandlingen omkring de beskyttede historiske skibsvrag ikke er afsluttet: Nord Stream Espoo-rapport afsnit 2.3.5, side 17: "Resultaterne af den detaljerede geofysiske undersøgelse angående kulturarv beskrives i følgende afsnit. Så længe som de nationale myndigheder gennemser og drøfter undersøgelsesresultaterne, vil Nord Stream fremlægge fund, men ikke kunne afsløre detaljerede koordinater. Når de relevante myndigheder har afsluttet deres vurdering, vil det være deres beslutning, om alle detaljer skal offentliggøres".

Kulturarvsstyrelsen har noteret sig, at der i VVM-redegørelsen side 390 (6.6.4) skrives: "Der er ydet en betydelig indsats i omlægning af rørledningsruten for at undgå forstyrrelse af kulturarvsområder".

Styrelsen skal tillade sig at bemærke, at denne indsats er sket uden konsultation i Kulturarvsstyrelsen, og at det kommer noget bag på styrelsen, at de endelige linjeføringer allerede er besluttet; dette inden styrelsen har haft mulighed for at diskutere Vikingskibsmuseet rapport, og inden der har været kontakt desangående mellem styrelsen og Nord Stream.

På møde i Kulturarvsstyrelsen den 11. december 2008 mellem Nord Stream, Vikingskibsmuseet og styrelsen udbad Kulturarvsstyrelsen sig, at der for hver enkel vragsposition blev udarbejdet en rapport, som skulle belyse fundet, afstanden til nærmeste rørledning og ikke mindst de tiltag som vil blive udfoldet i bestræbelserne på at sikre, at der ikke sker beskadigelse i anlægsperioden. Ligeledes skulle modeller sandsynliggøre at evt. fremtidig erosion på grund af rørene ikke vil påvirke de historiske vrag.

I mødereferatet er dette refereret som følger:

The following was agreed.

- Information on the modelling of erosion/scouring in the vicinity of the pipeline
- Detailed information the distance between discovered wreck sites and the pipeline (preferably as presented at the meeting as side scan sonar mosaics with the pipeline overlaid) – this information is later to be developed into 'wreck reports' for each individual wreck site with detailed information on the agreed mitigation procedures and protection zones around the wrecks

Det er ikke Kulturarvsstyrelsen bekendt, at disse rapporter er blevet udarbejdet, og styrelsen er ikke blevet kontaktet vedrørende sikkerhedsforanstaltninger omkring de enkelte vrag.

De traceer som Vikingskibsmuseet i første omgang har gennemgået data for, er de +/- 75 m brede hovedtraceer, og her er der – ud over ovennævnte fem fund – påvist et antal skibsvrag som er ældre end 100 år. Disse skibsvrag ligger i sikker afstand til rørledningerne, men kan risikere at blive beskadiget i forbindelse med ankringsaktivitet. Det er Kulturarvsstyrelsens holdning, at Nord Stream i hvert enkelt tilfælde skal sandsynliggøre, at man kan ankre uden at disse vrag lider overlast.

I løbet af 2009 vil der bliver gennemført et seismisk måleprogram suppleret med ROV-inspektion i ankringstraceet; det +/- 1000 m brede tracé til ankring af rørlægningsplatformen. I dette trace vil der givetvis blive påvist et antal beskyttede vrag og eller genstande, og disse data/vrag skal i lighed med vragene tættere på linjeføringen gennemgås af Vikingskibsmuseet, og Nord Stream skal i hvert enkelt tilfælde sandsynliggøre, at håndteringen af ankere, kæder og wirer kan ske uden at beskyttede skibsvrag beskadiges.

Med venlig hilsen

Torben Malm
konsulent

KOPI ER SENDT TIL

Vikingskibsmuseet, Vindeboder 12, 4000 Roskilde